



ТИЖНЕВИК - REVUE HEBDOMADAIRE - TRIDENT UKRAINIENNE

ORGANE DE LA LUTTE POUR L'INDÉPENDANCE DE L'UKRAINE

FONDÉ LE 15 OCTOBRE 1925 PAR SIMON PETLURA

Число 36 (686) Рік вид. XV. 19 листопада 1939 р. Ціна 2 фр. Prix 2 fr.



Про велику втрату загально-національну — смерть самовідданного борця за визволення України та її державність, вельми заслуженого громадського діяча й мужа державного, видатного вченого — професора

Олександра Гнатовича Лотоцького

колишнього Заступника Голови Ради Міністрів УНР, Державного Контрольора, Генерального Писаря, Міністра Віроісповідань Української Держави, Посла в Туреччині, Губерніяльного Комісара Буковини, Професора Українського Університету в Празі, першого Директора Українського Наукового Інституту у Варшаві, члена Наукового Товариства імені Т. Шевченка у Львові, Українського Наукового Товариства у Києві, почесного члена Української Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі, давнього й довголітнього співробітника нашого тижневика і т. д., і т. д., що спочив на віки, впадши жертвою війни, у Варшаві 22 жовтня 1939 року, з гірким жалем повідомляє українське громадянство тяжко засмучена редакція «Тризуба».

Службу Божу за спокій душі його й папихиду одправлено в Українській Православній Церкві в Парижі минулої неділі 12 листопада с. р.

Париж, неділя, 19 листопада 1936 року

Справа допомоги українцям — воякам, військовим полоненим, збігцям політичним і взагалі жертвам війни — справа нагальна.

Та те великої ваги діло до доброго кінця довести можна лише спільними скоординованими зусиллями всього українського громадянства на тих частинах нашої землі, які ще не взято в московські кайдани і в розсіянні на еміграції сущого, та за допомогою міжнародних гуманітарних організацій, в першу чергу Червоного Хреста.

Про заходи до створення потрібної на це загально-національної організації під егідою Червоного Хреста, заходи які, не зважаючи на всі перешкоди формального характеру, привели вже до створення українського червонохрестного комітету в Женеві довідаються читачі «Тризуба» з допису нашого тамошнього кореспондента, що його уміщено в цьому числі.

Можемо, як найщиріше привітати щасливу ініціативу наших женеvських земляків, що поклали підвалини одновленню організації, яка погінна мати загально-національний характер.

А разом з тим мусимо висловити найсердечнішу подяку тим женеvським приятелям-чужинцям, які свого благородною допомогою спричинилися до успіхів перших кроків цієї організації.

Досі пощастило перебороти формальні перешкоди, які були не малі. Перед женеvським Комітетом, що під назвою «Комітет і Робітня Україно-Швейцарська на користь воякам і жертвам війни» — визнаний фактично Міжнародним Червоним Хрестом, який увійшов з ним в ділові стосунки. — одкриваються широкі перспективи. Силою фактів, Комітет цей стає нормальною централею усіх подібних організацій українських світами розкиданих.

Але конечною умовою успіху його діяльності такої потрібної їй корисної для всього українського народу, являється єдність зусиль і координація праці аналогічних організацій, що вже існують чи мають повстати. внутрішня національна дисципліна, добровільне підпорядкування вже існуючій центральній установі.

Нема чого й говорити, якими шкідливими для наслідків цієї праці такої конечної й такої поважної були б рівнобіжні нескоординовані виступи окремих людей й організацій, одночасне існування різних однородних організацій, а ще гірше їхня конкуренція та взаємне побороування. Такі негативні явища, що ми їх свідками так часто буваємо в українському життю, принесли б собою в цій сфері і велику шкоду престижеві нашого національного імені.

Хочемо вірити, що хоч і як поділене на різні течії та одлами наше громадянство, в цій справі аполітичний, гуманітарний, загально-національний — воно здолає стати вище над усякі поріжнення різного характеру, в суті своїй дрібні й переходящі, і виявити на цьому ґрунті спільну волю і спільний чин на добро всьому народові українському.

ЗАХІДНЯ УКРАЇНА В МОСКОВСЬКІМ ЯРМІ

Здобуття західне-українських земель було завданням кожного московського уряду. Це завдання перебрав большевицький уряд від царського разом з цілим програмом московського імперіялізму. Західне-український «уряд» було, як відомо, утворено негайно по устійненні самого большевицького уряду. Його українських членів було справді зліквідовано при різних «чистках», але на цілу акцію московського уряду на українських землях Польщі це поважного впливу, очевидно, не мало. Вона не припинялась ніколи і дала справді де-які результати. Не заплющуймо очі на те, що господарські, суспільні, а перед усім національно-політичні відносини, що панували на землях Польщі з українським та білоруським населенням, давали багато нагод для московської дематоїї. Тим більші розміри прибрала тут політична акція, большевізація міст і сел, цілого життя нещасливого населення, переводжувана поруч з самою окупацією. Приготовання цієї акції було розпочато на дуже широку скалю по цілому ССРСР, а перед усім на Україні та Білорусі, негайно по історичній промові Молотова 16. IX, в якій було проголошено рішення совітського уряду післати військо до Польщі, «боронити життя й майно споріднених українців і білорусинів». Цікаво й характеристично, що на численних зборах в «патріотичних» листах спрямованих до уряду і «великого» Сталіна та в пресі було старанно замов-

чувано той факт, що окупацію переводилася в порозумінні з Німеччиною, а більшу частину Галичини навіть просто переби-ралася з німецьких рук. Отже твердження про оборону праців-ного населення від «насильтств польських панів» виглядало досить смішно. Але більше того, робилося навіть справді дуже наївно вигляд, ніби совіська окупація мала попередити й спинити ні-мецький наступ. В згаданій промові заявив Мелотов, як «справж-ній великодержавний дипломат», що на «тепері Польщі витвори-лися умовини, сприятливі для різних несподіванок, які можуть бути загрозливими для СРСР...» Цим натякалося звичайно на загрозу лише з німецького боку і підкреслювалось «незалеж-ність» совіської політики. Пропаганду в цім напрямі було роз-винено й по цілому Союзу, як це було видно з резолюцій числен-них зборів, де одностайно хвалилося з «найбільшим ентузіаз-мом мудре рішення уряду прийти з допомогою Західній Україні і Білоруси».

Цю вакханалію совіської демагогії було перенесено безпо-середнє на територію Польщі в міру повільного переведення оку-пації. Про «похід» червоної армії в Польщі дає досить детальний образ совіська преса з численними ілюстраціями, що мають свідчити про ентузіазм місцевого населення «без різниці націо-нальностей», з яким воно зустрічало совіська військо. Його мі-літарне «геройств» обмежувалося, як це видно з самої совіської преси, майже виключно на «викурюванні панських офіцерів» з окремих будинків, де вони намагалися місцями ставити спір московському наступу. Яким чином спростилися большевицькі забрати «25.000 полонених», лишається, розуміється, таємницею совіського всенного справоздання. Коли це число має взагалі щось спільного з дійсністю, то це значить, що до нього просто бу-ло включено жандармів, офіцерів, дідичів, осадників, замкнє-них українських селян, а головню численних «ворогів україн-ського народу», про «виловлювання» яких у Львові та по інших містах і селах повідомляла часто совіська преса. Полоненим жо-вірам большевики пропонували звичайно зривати ешелети і роз-ходитися до дому, боючись очевидно палишити їх десь в СРСР з огляду на їх можливе «контрреволюційне» успосіблення.

На українські і білоруські землі Польщі прийшли больше-вики не як до невідомого краю. По містах і селах стрінули їх міс-цеві комуністичні організації головню серед мійського і містеч-кового жидівського населення, з якого складалась головню юрба, що вітала «захоплене» большевицьке військо, як це можна зрештою бачити й на численних світлинах, поданих совіською пресою. Головною основою большевицької демагогії серед селян-ства являється, розуміється, заклик забирати землі польських дідичів та осадників разом з цілим їх майном. Переводили це зви-чайно комітети складені напіввідко з «представників працівного населення», себ-то місцевих комуністів та селянців різних га-тунків під проводом, чи у всякім разі при участі, якогось пред-

ставника окупаційної військової влади. Якихось нових форм земельної власності тим часом не означено. Можливо, що це буде зроблено протягом найближчої сесії Найвищих Рад України та Білоруси разом з проголошенням прилучення до них їх західних частин. Тим часом відбувалося вже переведення виборів на «новоприлучених» землях. Дуже характеристично у всякім разі, що в совітській пресі нема тим часом найменшої згадки про можливе впровадження колхозної господарки на тих землях. Колективізацію хліборобства уважає московський уряд, очевидно, надто мало привабливою, щоб поспішити з її впровадженням.

Але тим більше поспішає він з тим, чим на його, думку може похвалитися та здобути собі прихильність «працівного населення». Грабувати селянство совітська влада не поспішає, довозиться навіть де-які товари, перед усім сіль, нафту, тютюн, цукор і т. ин. Найширше розвинено демагогію на полі національної культури. В багатьох містах відчинено наново народні і середні школи, а навіть і львівський університет. Мова навчання така, «якої жадає населення», між иншим і московська. «Московське» населення творять, очевидно, не стільки москвофільські недобитки, для яких розпочалось тепер золота доба, як жида, що числять на блискучу кар'єру в «соціалістичній» державі. Совітську, тако-ж і українську, пресу постачається разом з портретами совітських можновладців тягаровими автами. На світлинах в «Известіях» та «Правді» можна бачити, як «населення кидається захоплено до совітської преси». Разом з тим по значніших містах, між иншим і в Рівні, заснованно нові видання, але не лише в українській, білоруській та польській, а й в московській мові. Отже на акцію москвощення Західної України чекати не доводиться.

Спеціальні заходи робить окупаційна влада, щоб притягти на свій бік принаймні ту частину української інтелігенції, яку не зачислено відразу до категорії «ворогів українського народу». Категорія ця, очевидно, дуже численна. З старого національно-політичного проводу Західної України не згадується по-між керманичами і членами ріжних новоутворених організацій ані одного імени, отже його зачислено, очевидно, в повнім обсязі до цієї небезпечної категорії. По-між членами комітету для переведення виборів до Найвищої Ради згадується лише композитора Барвінського, инші цілком невідомі. В проводі організації лікарів згадується доктора Панчишина. На загал-же совітська преса дуже хвалиться тим, що численні кадри безробітної перед тим української інтелігенції дістали при совітській владі працю. Як довго це триватиме, і скільки з цих українських інтелігентів буде зачислено незабаром до «ворогів українського народу», — покаже, розуміється, найближча майбутність. Московська демагогія має, як відомо, короткі ноги, отже ходить не далеко...

Полишаючи на боці всі пророцтва відносно того, чи спроможеться Москвощина втримати на довший час новоздобуті частини

України та Білоруси, чи ж втратить не лише їх, а й цілу Україну та Білорусь, належить у всякім разі зважити можливі наслідки сучасного територіального поширення московського імперіалізму в західнім напрямку. Ріжниця в цім відношенні по-між Західньою Україною та Білорусю не якісна, а лише кількісна. Отже те, що на нашу думку слушно відносно України, відноситься в меншій мірі й до Білоруси. Основна різниця між ними справді та, що Галичина властиво ніколи не знала московського панування взагалі, а Західня Білорусь не знала лише большевицького панування. Щодо українських земель Польщі по-за межами колишньої Австрії, то вони зробили протягом минулих двадцяти років поважний національно-політичний поступ під впливом Галичини. Отже й відносини їх, а особливо молодшого покоління, до московської влади не будуть різнитися повсякчасно від галицьких.

Хоч приблизно сім мільйонів західніх українців творять в межах СРСР ледве п'яту частину цілого його українського населення, але національно-політичний вплив їх на нього може бути без порівняння значно більший од цього чисельного відношення. Вдержати межу по-між Західньою та старою совітською Україною дається лише почасти, тим більше, що межу цю стирає в деякій мірі самий московський уряд, заходячись чим скорше збольшевізувати окуповані терени. Разом з червоною армією на захід посунув і цілий величезний пропагандистський апарат, преса, кіно, український театр, спієсчі і танечні організації і так ин., щоб показати цілий розвиток «української» культури. З промовами і відчитами вирядився до Тарнополя, Дрогобича, Львова і т. д. самий «товариш» Хрущов з цілою зграєю підручних посіпак. З другого ж боку українських селян з цього боку Збруча вожемо було в тягарових автах подивляти колхозні господарства по тім боці Збруча в супроводі звичайних демомітичних маніфестацій.

Отже рух по-між Західньою Україною та теренами старої московської окупації України існує й буде, очевидно, в деякій мірі розвиватися далі. Коли пишеться багато про наступ Московщини на захід, то можна говорити з деяким правом і про ідеологічний, се-то національно-політичний, наступ українського заходу на схід, який не годиться цілком легковажити. Звичайних московських засобів поборення українського руху уживається вже, розуміється, на широку скалю і в Галичині та на Волині, і їх буде відповідно до обставин поширювано, але поки триватиме війна, творитиме вона поважні перешкоди для московської експансії на Західній Україні. На те складається багато причин.

Нове територіальне поширення влади московського імперіалізму не скріплює її над поневоленими раніше націями принаймні доти, доки цю владу на нових теренах не устійнено. Нова форма поширення московської влади, протекторат над балтійськими державами, не лише руйнує хінський мур, що оточував досі СРСР, а й викликає небезпечні для Москви думки про можливість змін в

політичній структурі самого СРСР. Думки ці спрямовує сама московська пропаганда в сферу міжнародних відносин. СРСРська преса популяризує тепер широко переконання, що «тоскутня» (складена з кусників тканини) польська держава розвалилась наслідком поневолення національних меншин польською панівною класою. Тим часом чисельні відносини поміж окремими націями в межах СРСР без порівняння гірші для москвинів, ніж вони були для поляків в Польській республіці. По окупації Західної України та Білоруси москвини творять вже цілком безсумнівну меншість в межах їх «тоскутньої» держави. Становище їх тим гірше тому, що засаду «СРСРського багатонаціонального народу» оперту на комуністичній доктрині безнадійно скомпромітовано порозумінням «большевизму з гітлеризмом», яке понад кожний сумнів доводить ще раз, що Кремль кермується виключно політичними конечностями і інтересами московського імперіялізму.

Питання про те, скільки засаду націоналістично-територіально-го відокремлення додержується справді при сучасній політичній перебудові сходу Європи, можемо тим часом полишити з успіхом на боці, як неналежне безпосереднє до теми. Але стоїмо перед фактом того, що на руїнах колишньої ЧСР поєстав Чесько-Моравський Протекторат, а на руїнах Польщі пресектується утворити польський протекторат. Промайнула так-ж незвичайно характеристична вістка про те, що британська опозиція зацікавилась питанням, яке тим часом прийнятні не сміло б цікавити ні одного англійця, а саме, скільки сучасний німецько-СРСРський кордон відповідає лінії Керзона. Безсумнівним ствердженням національно-територіальної засади є у всякім разі той факт, що Німеччина відтягає свої національні меншини не лише з балтійських держав, а й з цілої території, що перебуває під владою Москви.

В часі війни вирішальними являються розуміється, лише стратегічні і взагалі мілітарні чинники, але Московщина в цій війні тим часом формальної безпосередньої участі не бере. Невідомо навіть, чи вона в ній участь візьме. Але відомо, що й на цій війні цілком слушно боїться, як одинока «тоскутна» держава, що лишилася ще тим часом на сході Європи. Вона «здійснила» свою вікову мрію мати «український Прем'єнт» у власних державних межах. Найближча майбутність покаже, чи не буде він для Московщини тут небезпечнішим, ніж був колись межам СРСР.

І. Павленко

Привертаємо увагу наших громадян, що перебувають у Франції, до конечної необхідності при залагодженню різних формальностей, отриманні паперів, виконанню своїх військових обов'язків — настоювати перед відповідними владами на правильному зазначенню своєї національності — української. Це має по-за практичне велике принципіальне значіння, підкреслюючи активну участь українців, як свідомих синів своєї нації, в обороні країни, гостинністю якої вони користуються.

ДОЛЯ МИТРОПОЛИТА А. ШЕПТИЦЬКОГО

Одразу по занятті Львова московським військом широко розійшлися тривожні чутки про долю Митрополита Андрія Шептицького. Чужеземні газети подавали, як певну, вістку про розстріл його окупантами. З другого боку, приходили різні й суперечні відомості. Так, наша редакція одержала з українських католицьких кол Північної Америки каблограму з запитанням, чи справді Митрополит А. Шептицький і Голова Української Парламентарної Репрезентації В. Мудрий знаходяться в Парижі? На жаль, довелося те-ж телеграфічно одповісти негативно.

Глибоко поділяючи тривогу всього українського громадянства за долю визначного сина рідної землі, великого патріота і щедрого мецената, наша Місія вдалася одразу до Апостольської Нунціятури в Парижі прохаючи її подати, які вона має відомості в цій справі.

Та, на жаль, і там не було тоді ще перевірених вістей. Цими-ж днями Апостольська Нунціятура ласкаво подала нам звістку, якою пспішаємо поділитися з нашими читачами, що «Святий Престол мів дізнатися, що його Експецленція Високопреосвященний Владика, граф Андрей Шептицький, Галицький Митрополит Греко-Католицький, ще живий й перебуває завжди у Львові».

Цю втішну звістку стверджено нам і з иншого вельми авторитетного дипломатичного джерела. яке додало, що Митрополита інтерновано в його палаті.

Іменем співробітників, читальників і всіх прихильників «Тризуба» складаємо на цьому місці Високопреосвященному Владиці, особу якого оточують глибокою пошаною всі українці без ріжниць частин нашої землі, з яких походять, і віроісповідання, до якого належать, найщиріші побажання — щасливо перебути і цей, другий уже на його віку, московський полон.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ

Засновання в Женеві Комітету Українського Червоного Хреста і робітні на поміч військовим, полоненим і жертвам війни.

(Лист із Женеви від власного кореспондента)

Українська колонія в Женеві, як відомо ніколи не була числена. Саме напередодні війни вона ще зменшилася з від'їздом кількох громадян до Франції і до Польщі. Тим не менш, з оголошенням війни, вона

не залишилася бездіяльна, — навпаки при помочи своїх приятелів швейцарців, вона негайно пристосувала свою діяльність до нових вимог часу. Раніш всього вона проголосила свою вірність принципам демократичності і незалежності соборної Батьківщини як те було висловлено в декларації уряду УНР з 20 вересня та в числених статтях «Тризуба». Одночасно українська колонія з задоволенням прийняла до відомости аналогічну позицію партії ОУН («націоналістів»), яка була декларована в газеті «Українське Слово» в Парижі з дня 24 вересня і в наступних числах. Натурально ці запевнення українців Женеви торкаються всіх, за винятком одної родини, котра відмовилася, не подаючи причин, співробітничати в Комітеті У. Ч. Х. з іншими земляками.

Потім, за ініціативою пані Иди Бачинської з славного колись роду англійських католиків Едварс-ді-Ферері, але уродженої на Україні, було скликано збори всіх українок та їх женевських приятельок для обмірковання і уконститування Осередкового Комітету Українського Червоного Хреста і при нім Робітні для улегшення долі наших вояків добровольців в арміях демократичного англо-французького блоку, а також для полонених і цивільних збігців та інтернованих на обидвох фронтах, головню, Західньої України та на теренах Польщі. Збори ці відбулися під головуванням п.Евгена Бачинського, як голови Українського Клуба в Женеві і сеньора політично-державницької еміграції в Європі, і при участі 7 пань українок і 7 пань швейцарок.Збори заслухали деталеву пропозицію п. голови для біжучої діяльності і ухвалили заснувати дієвий благодійний Українсько-Швейцарський Комітет для помочи жовнірам і жертвам війни (при нім Робітню), який, як те докладно зазначено в протоколі Зборів, має, у співробітництві з Міжнароднім Комітетом Червоного Хреста та усіма червонохресними і іншими організаціями, як народів, які межують з українською етнографічною територією, так і в державах, сусідах України, сповняти усі функції Міжнароднього Червоного Хреста у стосованню до українського народу. Отже Комітет У. Ч. Х. в Женеві має розшукувати своїх земляків військових і цивільних, як в таборах полонених, так і в концентраційних цивільних таборах збігців і інтернованих воюючих держав та передавати про них відомості їх родичам цілого світу, оскільки вони зголошуватимуться безпосереднє в Комітеті, потім буде з ними листуватися і підносити на дусі, спомагати різними в міру можливости (треба багато щедрих пожертв!..) посилками як з теплими річами, так і з їжою, нарешті буде брати і підшукувати для безродинних вояків дієвих армій української народности хрестних батьків, які ними будуть далі опікуватися підчас війни. На чолі Комітету і Робітні знаходиться пані Ида Бачинська, як президентша, пані Гайді Лівницька і панша Андрія Кюршо виконують функції секретарш, а панна Оксана Товмачівна є скарбником. Технічними дорадниками, ревізорами і взагалі помішниками Комітету запрошені пп. Евген Бачинський, Михайло Еремійв, Омелян Ніжанківський і Микола Троцький (Данько). Комітет має свій Патронат видатних громадських діячів, до якого досі ласкаво зголосилися одна дідишка, прихильниця Української Автокефальної Православної церкви; відомий адвокат, президент товариства розбудови міста Женеви; директор найбільшого швейцарського французькою мовою щоденника; профе-

сор і декан Женевського університету; світової слави вчений, член колишньої (в 1920 році) Ліги за незалежність України і інших народів бувшої Росії; відома швейцарська письменниця і, сподіватися треба, ще приступлять і інші визначні особи. Комітет визнав потрібним, принаймні на початку своєї діяльності, приєднатися до Української Секції Червоного Хреста в Канаді, хоч вважає в дальшій розвитку своєї організації стати тим осередком, до якого приєднуються усі аналогічні Комітети У. Ч. Х., організовані по всіх державах, де перебуває українська еміграція. Робітня Комітету функціонує що кожної п'ятниці і вже випродукувала багато потрібних річей для полонених, так само, як збрала від своїх добродійок і членкинь силу теплої одіжки і білизни. Бюро Комітету провадить величезну на всіх мовах переписку та відбуло безконечне число побачень. Взагалі можна сказати, що як діяльність Комітету і далі буде розвиватися так, як на початку, не вистарчить ані тої кімнати, яку їй уділено було, а прийдеться наймати ціле помешкання, ані обмежуватися на тіснім колі співробітниць. Вже зараз виникає конечна потреба збільшити числом Бюро... З признанням тут треба відзначити активну відданість справі нашого Комітету осіб з Патронату, а спеціально панству Жан Мартен і панству Бріке. Ще з признанням треба відзначити поради і поміч організаційну довголітнього делєгата Міжнародного Червоного Хреста і Помочи Дітям п.В. Гльора, Женевця, який довгі роки жив в Варшаві, був знайомий з визначними діячами української колонії і навіть особисто з пок. Головиним Отаманом Симоном Петлюрою та його дружиною. Взагалі діяльність і праця Комітету зустріла і дальше зустрічає надзвичайну симпатію і піддержку в швейцарськім громадянстві; дарма, що досі не було зроблено жадної пропаганди в пресі. На це ще прийде свій час! Що найбільше гальмує діяльність і розвиток Комітету, так те, що в нім замало українцев та й ті примушені йому уділяти лише час свій вільний від щоденної праці на існування...

Пожертви працею, грошима, речами на користь українських полонених, збігців, жертв війни і вояків приймає « Comité et avoir Ukrain-Suisse au profit de soldats et victimes de la guerre, affilié à la section de la Croix Rouge Ukrainienne de Canada ». Вислати на адресу Голови Комітету : Madame Ida de Batchinska. 3, rue de la Confédération, Genève, Suisse. Ch. postal I. 5037.

У Франції можна складати в Українській Бібліотеці імені С. Петлюри в Парижі на адресу : Mr. Rudicev. 41, rue de la Tour d'Auvergne. Paris 9e.

Подаючи ці кілька відомостей про засновання і результати першого місяця діяльності Українського Комітету Червоного Хреста в Женеві. мушу в цім листі переказати українському громадянству на еміграції його уклінне і разом негайне напіннення усім українським колоніям по-за межами національної території, на еміграції, як в Європі, так і в Америці і Азії, не забаритися і організовувати, де ще те не зроблено, подібні Комітети, Філії і Робітні Червонохресні та не баритися негайно увійти в тісний контакт, співробітництво й взаємну поміч з українським Комітетом Червоного Хреста в Женеві. Цей Комітет силою річей став осередковою організацією в центрі нейтральної Європи, в Женеві, місті, де концентруються усі зусилля гуманітарної помочи жертвам війни. Не кажучи вже про Міжнародний Червоний Хрест і Агенцію для розшуку полонених, тут є осідок Міжнар. Запомогі Дітям, Міжнародн. Асоціації так зв. «місія Женеві» (нейтральних територій, зон перунних воюючих держав, де переховуються старі, жінки і діти та сконцентровані шпиталі), нарешті Центр. Комітет Ліги Національних Червоних Хрестів і інших гуманітарних центральних організацій, започаткованих Союзом Народів.

Здається, немає потреби підкреслювати, що Комітет Українського Червоного Хреста в Женеві є виключно дієвою інституцією, абсолютною нейтральною, аполітичною й спеціально гуманітарною, ще й керованою спільними зусиллями українських і швейцарських жінок.

Отже К. У. Ч. Х. в Женеві своїм складом, географичним положенням в нейтральній країні й зв'язками вже грає і де далі війна тягтиметься, все більше гратиме ролю правдивого Центрального Комітету усіх українських червонохресних Комітетів і організацій за межами рідного краю. Тяжка і невблаганна доля України зараз з'єднала нещастям війни і брутальною силою усі майже землі нашої Батьківщини і тим диктує усім своїм синам і дочкам, на розсіянні сущим, одну й ту саму тактику в міцнім і свідомім об'єднанню головно на площині, благодійної діяльності. Тепер немає, здавалося іноді розбіжних ріжних частин нашої Землі, інтересів є лише одна соборна Україна, яка стогне під червоним чеботом

Єлисавета Прокопович, з доручення Українсько-Швейцарського Комітету й Робітні Червоного Хреста в Женеві, запрошує осіб, які б бажали стати в допомозі українським полоненим, збігцям, жертвам війни і воякам зголоситися в Українській Бібліотеці імені Симона Петлюри в Парижі до пана І. Рудичева

Але через цей «мертвий» період війни промайнули й де-які ознаки зміни стосунку до Сівітів. І цей факт ми повинні одзначити.

Найперше, що є дуже цінним, це зміна настроїв що-до Сівітів у англійської преси. Так по промові Молотова 6 листопада англійські газети (за «Le Temps» з 8. II. 39) вже не жалують епітетів, як що-до самого Молотова, якого «Daily Telegraph» називає «гумористом першого сорта», так і відносно сівітської політики, яку «Daily Herald» називає політикою «недоброзичливого нейтралітету».

По-друге італійська преса, вийшовши з мовчанки майже тотальної (за малими винятками), накинута на Сівіти і одностайно з нагоди заяви Комінтерна зголосилася вороже настроєною і особливо «Giornale d'Italia» і «Messaggero» виразно стали проти доктрини комунізму. Виразно негативне ставлення італійської опінії проти комунізму — союзника німців — виявилось ще ясніше у двох офіційних промовах — нового амбасадора Італії в Мадриді — генерала Гамбара і у відповіді ген. Франка з нагоди доручення ввірительних грамот першого другому. Обидві ці промови ствердили, що ні Італія, ні Іспанія не впрікляси пакту проти Комінтерну, як це зробила Німеччина («Le Temps» з 9. II. 39).

Крім того «Le Temps» з 16. II. 39 приносить кореспонденцію з Мадриду, в якій, між иншим пише, що іспанський уряд сприяє в пресі появі передовиць, що нагадують, що «комунізм залишається смертельним ворогом, у всіх своїх формах і у всій своїй діяльності».

Як виходить держави Середземномор'я зберігають свою ідеологічну підставу, а саме вороже ставлення до большевизму й, як видно, до Сівітів.

До речі вкажемо, що в останньому маніфесті Комінтерна з нагоди 22 річниці жовтневої революції, у пропагандовому, звичному для нас, лексиконі чи не вперше за останні часи згадано і українців, а саме «приймаючи братні народи України й Білоруси до Сівітського Союзу, цей останній вирвав 13 мільйонів людю від страхіття війни».

Шкода, що Комінтерн не додає ще, що Сівітський Союз вкинув ці 13 мільйонів людю у страхіття ІПУ та сівітського режиму.

Взагалі ж відношення до Сівітів, хоч і набирає, так би мовити, характеру дуже великої резерви й остороги, проте не виявляється чинно ворожим. Безперечно розвиток цього відношення залежатиме від поведінки в майбутньому самих сівітів.

А виявити себе вони повинні, бо вони, як і Німеччина, стали, ніби, на так зв. «trottoir roulant» — рухомий тротуар і спинитися, або дати «задній хід» вже не можуть. Єдине, що залишається їм, — це рух вперед. А цей рух повинен їх привести до загибелі. Це очевидним є кожному неупередженому спостерігачеві.

Г. Юноша

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

В час великого терпіння, в час коли наш наїд переживав другу катастрофу, коли цитадель нашої національної культури — Львів, вся Галичина та Волинь, — впали під ударами найлютішого нашого ворога — червоної Москви, відвічальність перед Батьківщиною тих з нас, що опинилися у вільних країнах є величезною.

Наш обов'язок мусимо сповнити...

З ініціативи Уряду УНР створено в Парижі Український Комітет, як автономну установу, що має завданням одстоювати українську національну ідею, практично переводючи в життя біжучі наші завдання, сприяючи створенню українських окремих частин у Франції чи союзних їй країнах, збільшуючи коло прихильних до нас чужинців, прагнучи до порозуміння між усіма українськими утвореннями, як в Європі та Азії, так і в американських державах.

Розуміючи вагу тих завдань, що повстають перед ним, Комітет буде прагнути до доповнення свого складу представниками всіх тих українських утворень, з якими він прийде до бажаного порозуміння. Так само бажає Комітет встановити координацію праці з тими організаціями, які в інших країнах мають аналогічні з нашим Комітетом завдання.

В цей грізний і вирішальний час думка українська і чин мусять бути єдиними. Всі тактичні розхсдження, що могли ділити українське громадянство, впали перед лицем нової катастрофи нашої...

Не має нині ні Наддніпрянця, ні Галичанина, не має нині серед нас партій та утворень, які б мали хоч найменшу підставу ворогувати між собою. Існують тільки українці, єдині думкою і волею...

На оборону права народів, на оборону справедливости в світі стали нині дві великі держави — Франція та Бритійська Імперія. Для нас, українців, не може бути жадних вагань: наше місце по їх боці. Всі наші надії зв'язані тісно з їх нею перемогою і ми всіма силами мусимо сприяти цій перемозі.

Німеччина та її проводир зрадили і собі самим і народам. Про це писалося вже не раз, але ми можемо нагадати ще одну кривду нам заподіяну: протягом кількох років найвідвічальніші представники третього рейху уперто підкреслювали свої «симпатії» до України, обіцяли «визволити» її з страшного московського ярма. Життя довело, що це був ще один політичний шантаж Німеччини. Підтримуючи буцім-то Карпатську Україну, ця держава, як це тепер нам відомо, робила з неї об'єкт торгу. Перед самою війною, звертаючись постійно до українців Галичини та Волині, говорячи про їхні кривди в Польщі, Німеччина віддала їх, в подяку, совітській Москві за її допомогу, віддала в руки

Справді у цій війні настав, так би мовити, «мертвий сезон» тай ціла війна прибрала назву чудернацької, як висловився знаний французький письменник Доржелес. Поминаючи повітряні бої чи мінування кораблів здебільшого комерційних, збо розкидання прокламацій з серопланів — жадних серьсзних спегачій не сталося.

Совіти, упоравшись з Литвсю, Латвією й Естонією, взялись були серьсзно за Фінляндію, але, зустрівши не менш серьсзний спротив, залишили переговори, звівши їх на нівець. Очевидно чекатимуть розвитку подій на Заході, щоби під завірюху зрєбити подібну до польської операції «прогульку».

На Заході із визначних подій сталося дві, але ні одна з них не вплинула на хід і розвиток війни.

Перша — це замах на Гітлера в Мюнхені. Підчас свята роковин початку гітлеровського руху в салі, де відбувалася зібрання, вже по од'їзді Гітлера стався вибух пекельної машини, яка забила 6 чи 7 осіб та поранила біля 60-ти. Актентат той має характер тємничий і, не дивлючися на настирливі запевнення німців що то власне союзницькі агенти доконали актентату, треба припускати, що автори актентату є скоше якісь заховані німецькі чинники чи з правого чи лівого крила. Розголос той актентат має великий, але значіння рішаючого ніякого.

Друга подія — то спільна прєспозиція королеви Гєландії короля Бельгії про знайдення шляхів для миру. Англійський король і Президент Французької Рєспубліки одповіли зразу про те які умови повинні лягти в основу стансвища переходу на мир. Ці позиції загально відомі всім. Вони виголошувалися представниками англійської й французької влади. Головне з них — це безперечні гарантії проти агресії, прєсти принціпа сили і відбудова Чехословаччини, Австрії й Польщі. Німеччина відповіла відмовою, себ-то заявила, що, очевидно, підставою для рєспєчатт: мирного стану може бути лише признання сучасного *statum quo*. Само собою, що при таких обставинах може зостатися в силі лише продовження війни.

Яким шляхом це продовження війни буде йти далі — не може на передбачати. Чи то буде нестійне тупцювання на місці на франко-німецькому кордоні, чи то буде якийсь розвиток чи продовження фронту в бік Бельгії й Голандії, чи відкриття нових театрів операцій — Румунія й Балкани — сьогодні не можна передбачати.

Але події мусять йти. Стояти вони не можуть. Мєжжемо сказати, будемо свідками подій, які позначать майбутнє і вкажуть яєніше ті напрямні, по яких ці події підуть.

КНИГИ ПРИСВЯЧЕНІ ПАМ'ЯТІ С. ПЕТЛЮРИ

1. Збірник пам'яті С. Петлюри. Видання Міжорганізаційного Комітету в Парижі, року 1930. З портретом С. Петлюри та світлинами. Стор. 260. Ціна 25 фр.

2. Лотоцький О., проф. Симон Петлюра. Вид. року 1936, Варшава. Стор. 118. Ціна 5 фр.

3. Симон Петлюра в молодості. Збірка спогадів товаришів С. Петлюри. Під загальною редакцією А. Жука. В-во Хортиця, Львів, 1936. Стор. 112. З портретом С. Петлюри і світлинами. Ціна 5 фр.

4. Войнарович Б. Симон Петлюра. З передмовою О. Донченка. Львів, 1925. Стор. 48. Ціна 5 фр.

5. Корбут Сидір. Симон Петлюра. 1926-1936. В-во Денева Книжка, Львів. 1936. Стор. 32. Ціна 2 фр.

6. Волинь — С. Петлюрі. Цікаві спогади, численні ілюстрації, деякі вперше. Вид. Волинського Українського Об'єднання, 1936, Луцьк. Великий формат. Ст. 24. Ціна 5 фр.

7. В о ж д. Збірка з нагоди 10-ліття смерті С. Петлюри. Видання Міжорганізаційного Комітету у Львові, 1936. Вел. формат. Стор. 32. Багато ілюстрацій. Ціна 5 фр.

На пересилку у Франції просимо додавати 1 фр. Гроші можна пошл. значками.

Набувати в Українській Бібліотеці ім. С. Петлюри в Парижі — Bibliothèque Ukrainienne S. Petlura. 41, rue de La Tour d'Auvergne, Paris 9-e.

Д О В С І Х У К Р А Ї Н Ц І В

Ви відчуваєте потребу — особливо тепер — інформувати чужинців про події українського життя і про те, що думають українці, що роблять вони і яке їхнє становище до подій, — тому давайте їм

BULLETIN DU BUREAU DE PRESSE UKRAINIEN

що виходить що-місяця в Парижі.

Звертайтеся до редакції: «Bulletin du Bureau de Presse Ukrainien» — 24, Rue de la Glaciere, Paris 13.

Редакція й адміністрація та адреса для звичайної кореспонденції: «Le TRIDENT» 41, rue de La Tour d'Auvergne. Paris 9.
Адреса для грошових переказів і рекомендованої кореспонденції: I. RUDICEV. 41, rue de La Tour d'Auvergne. Paris 9.
Le Gérant: M-me Perdrizet